

Met de tram naar Hellevoetsluis

Herinneringen van Nico Spilt

Wij woonden in Hilversum, de familie van mijn moeder woonde in Stellendam, op Goeree-Overflakkee. Zeker twee keer per jaar gingen we daar op bezoek. Eerst met de trein naar Rotterdam, daarna met de tram naar Hellevoetsluis, dan met de veerboot naar Middelharnis, en tot slot met een bus van de RTM naar Stellendam.

Later maakten we deze reis per auto, maar tijdens het wachten op de boot hadden we meestal genoeg tijd om het tramstation te bezoeken. Het trampersoneel maakte er een sport van om de motorwagen zo snel mogelijk aan de andere kant van de tram te zetten. De passagiers waren nog niet uitgestapt, of de tram stond klaar voor de terugreis. Dierbare herinneringen. Gelukkig is er veel bewaard gebleven, dankzij het Rijdend Tram Museum op de Brouwersdam.

Vanaf de Rosestraat in Rotterdam, vlakbij De Hef, vertrokken de trams naar Voorne-Putten en naar de veerhaven van Hellevoetsluis. Deze foto's zijn in de strenge winter van 1962 gemaakt door mijn vader. Wij waren op weg naar Stellendam. Met de tram naar Hellevoetsluis, en dan de boot naar Middelharnis. Een week later konden we niet meer weggkomen van het eiland, doordat het Haringvliet was dichtgevroren.

Tram in Hellevoetsluis.

Wachten op de veerboot in Hellevoetsluis. Mijn zusje Carina kijkt in de lens. Met de eerste auto van mijn vader, een Austin A30, varen we mee op de "Haringvliet". Deze foto's zijn rond 1960 gemaakt.

Het is december 1967. De tram rijdt niet meer. We zijn met de auto op weg van Hilversum naar Stellendam. Vanaf Hellevoetsluis nemen we de veerboot naar Middelharnis. De Austin Cambridge van mijn vader moet wachten voor de geopende Barendrechtse brug. Mijn broer en zus zijn even uitgestapt.

In het wegdek van de Barendrechtse brug zijn links de dichtgesmeerde tramrails zichtbaar. Tot 1956 lag er één tramspoor over de brug. Ook bij de Spijkenisserbrug was dat het geval. De helft van de trams reed dus links, tegen het verkeer in. Toen er meer auto's op de weg kwamen werd dat te gevaarlijk. De Barendrechtse brug is in 1970 gesloopt, na het gereedkomen van de Heinenoordtunnel.

Hellevoetsluis, september 1968. Onderweg naar Stellendam nemen we een kijkje bij het Rijdend Tram Museum. Op een paar honderd meter spoor kunnen de trams heen en weer rijden. De rest van de lijn naar Rotterdam was al opgebroken.

Hellevoetsluis, september 1968. De tram rijdt niet meer en Goeree-Overflakkee is al enige jaren via de Haringvlietbrug bereikbaar. Maar de veerboot vaart nog steeds. De "Haringvliet" is aangekomen uit Middelharnis en neemt zo dadelijk het handjevol auto's mee dat heeft staan wachten.

Hellevoetsluis, september 1968. Op de steiger de Scaldia van mijn vader; in de achtergrond het dichtgetimmerde tramstation van de RTM. Drie jaar later, toen de Haringvlietdam naar Goeree-Overflakkee gereed was, zou ook de veerdienst worden opgeheven.

Hellevoetsluis, 14 augustus 1971. De laatste dag waarop de "Haringvliet" dienst deed tussen Hellevoetsluis en Middelharnis. Dit was een van de schepen die de verbinding onderhielden tussen de verschillende eilanden. Deze schepen werden geëxploiteerd door de RTM.

Hellevoetsluis, april 1973. De opvolgers van de RTM-tram: de bussen 64 "Meeuw" en 72 "Gazelle".

Hellevoetsluis, juli 1973. Na het beëindigen van het trambedrijf in 1966, kwam een deel van het RTM-materieel in bezit van de Tramweg Stichting. De bedoeling was om vanuit Hellevoetsluis een museumtrambedrijf op te zetten. Onder andere door tegenwerking van de gemeente is het nooit verder gekomen dan een kort lijntje.

Hellevoetsluis, 1977. Het brandweermuseum was de buurman van de RTM, totdat de trams moesten verhuizen naar een andere locatie.

Port Zélande op de Brouwersdam, 2002. De RTM heet nu Rijdend Tram Museum. Een bezoek waard! Kijk op www.rtm-oudorp.nl

Hellevoetsluis

Hellevoetsluis, een Zuid-Hollands stadje aan het Haringvliet, is ontstaan aan het eind van de zestiende eeuw, bij de sluis van Nieuw-Helvoet. In de Tweede Wereldoorlog werd Hellevoetsluis voor een groot deel door de Duitsers afgebroken, maar na de oorlog herstelde de stad zich voor spoedig. Dit boek laat de ontwikkeling zien die Hellevoetsluis tussen 1945 en 1980 heeft doorgemaakt. Uiteraard ook aandacht voor de door de RTM verzorgde verbindingen met Rotterdam (tot 1966 met de tram, daarna de bus) en de veerdienst (tot 1971) naar Goeree-Overflakkee.

Hellevoetsluis, Nieuw-Helvoet en Nieuwenhoorn. Herlevend Hellevoet 1945-1980. Door Arie Jan Stasse. Uitgeverij Aprilis, Zaltbommel 2004. ISBN 9059940180.

Rotterdamsche Tramweg Maatschappij (RTM)

De Rotterdamsche Tramweg-Maatschappij (RTM) werd in 1878 opgericht om paardentrams te exploiteren in de stad Rotterdam. De maatschappij breidde snel uit, maar trok zich in 1904 terug uit het stadsvervoer om zich te concentreren op het vervoer van en naar de Zuid-Hollandse en Zeeuwse eilanden. Het stadsvervoer werd overgenomen door de RET.

De RTM legde een groot netwerk van stoomtramlijnen aan in de Hoeksche Waard, op Schouwen-Duiveland, Sint Philipsland, Voorne-Putten en Goeree-Overflakkee. Om de verbindingen op de eilanden op elkaar aan te sluiten, werden ook veerdiensten opgezet. Onder andere vanuit Hellevoetsluis; daar was een veerhaven met een tramstation. Ook was er een goederenhaven. De RTM vervoerde veel goederen en was bijvoorbeeld erg actief tijdens de suikerbietenooft.

Stoomloc 37 van de RTM met een bietentrein.

Na het beëindigen van het trambedrijf in 1966, kwam een deel van het RTM-materieel in bezit van de Tramweg Stichting. De bedoeling was om vanuit Hellevoetsluis een museumtrambedrijf op te zetten. Onder andere door tegenwerking van de gemeente is het nooit verder gekomen dan een kort lijntje. Pas na de verhuizing naar de Brouwersdam kon de RTM uitgroeien tot een bloeiend museumbedrijf.

Tramstation en tramhaven Hellevoetsluis (prentbriefkaarten).

Stellendam

Herinneringen van Nico Spilt

Wij woonden in Hilversum, de familie van mijn moeder woonde in Stellendam, op Goeree-Overflakkee. Zeker twee keer per jaar gingen we daar op bezoek. Eerst met de trein naar Rotterdam, daarna met de tram naar Hellevoetsluis, dan met de veerboot naar Middelharnis, en tot slot met een bus van de RTM naar Stellendam. Later maakten we deze reis per auto.

De Reddingsboot „Koningin Wilhelmina“, gestationeerd te Stellendam, bij de proefvaart op de Noordzee. Dat was maar spelevaren! — windkracht 3 — maar des middags op de terugtocht over zee was was het windkracht 8 à 9, wat gelijk staat aan storm. Toen jeukte het buitengaats!

Leen de Jager, de vader van mijn moeder, was machinist op de reddingboot. Hij is jong overleden, in mijn geboortjaar 1951. Ik heb dus geen herinneringen aan deze opa. Wel aan mijn overgrootouders, die allebei heel oud zijn geworden.

Stellendam, circa 1954. Mijn broer Leo en ik bij onze overgrootouders in Stellendam. Ik zit op schoot bij Gerrit van Gelder, die vuurtorenwachter in Renesse is geweest. Later is hij in Stellendam gaan wonen, waar hij de havenlichten bediende: 's avonds aansteken en 's ochtends weer uit. Hij voer soms ook mee als "opstapper" op de reddingboot van Stellendam.

Zeeuws meisje

Vroeger kwam ze ons vertellen dat we geen cent te veel moesten betalen. Tegenwoordig vindt ze haar gezondheid belangrijker dan geld. Dat heeft ze van haar vader: die vaart op een reddingboot en gebruikt dus Becel.

Ook ik heb reddingwerkers in mijn familie. Mijn overgrootvader Adriaan de Jager heeft aan het begin van deze eeuw gezorgd dat Stellendam een eigen reddingboot kreeg. Verschillende van zijn zoons voeren ook mee.

Mijn grootvader Leen de Jager was machinist. Die kon de dieselmotor repareren, al lag de boot bij windkracht 12 op zijn kop in zee en was het licht uitgevallen. Zijn broer Arie de Jager handelde, als hij even geen mensen moest redden, in olie en gas. Ik zie hem nog door Stellendam lopen, een oude man met twee flessen butagas op zijn schouders.

In het dorp woonde ook mijn andere overgrootvader, Gerrit van Gelder. Die heeft regelmatig op de reddingboot meegevaren als 'opstapper'. Hem zag ik altijd bezig in zijn tuin, op zijn klompen de volvette klei omspittend; hij is er bijna 100 mee geworden.

Stuk voor stuk mannen die aan één jasje niet genoeg hadden als ze al hun medailles wilden opspelden. Dacht u dat die 's ochtends Becel en halvajam op hun crackertje smeerden? Neen, die aten dikke boterhammen met gebakken eieren, of bruine bonen met spek. En natuurlijk gebakken vis waar de verzadigde vetten van afdropen.

Nico Spilt, 1999. Geschreven naar aanleiding van een irritante Becel-reclame.

Inwoners van Stellendam in een tram van de RTM, omstreeks 1943.
Foto's Co van Gelder, een oom van mijn moeder.